

F. t. l. vedr. retsplejeloven

felovens kapitler 12 eller 13 (terrorisme mv.), jf. ovenfor pkt. 5.3., er Justitsministeriet endvidere enig med Rigsadvokaten i, at forelæggelsesordningen også bør omfatte anmodninger om forlængelse af isolation af unge under 18 år. Det er i den forbindelse Justitsministeriets opfattelse, at der bør indføres en regel, hvorefter der for denne persongrupper vedkommende skal ske forelæggelse for Rigsadvokaten, inden der helt ekstraordinært fremsættes anmodning om fortsat varetægtsfængsling i isolation ud over 4 uger.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 9 (retsplejelovens § 770 d, stk. 3).

7. Anticiperet bevisførelse

7.1. Gældende ret

I overensstemmelse med princippet om bevisumiddelbarhed finder bevisførelsen i straffesager som hovedregel sted for den dømmende ret under domsforhandlingen. I retsplejelovens § 747, 2. og sidste pkt., er der imidlertid gjort to undtagelser til denne hovedregel. De nævnte undtagelser medfører, at bevisførelse under nærmere angivne omstændigheder kan ske før domsforhandlingen (såkaldt anticiperet bevisførelse).

Den ene af de to undtagelser vedrører specifikt sager, hvor sigtede er varetægtsfængslet i isolation. I medfør af retsplejelovens § 747, sidste pkt., kan retsmøde med henblik på at sikre bevis således afholdes efter anmodning, såfremt sigtede er varetægtsfængslet i isolation, og sikringen af bevis vil kunne få betydning for spørgsmålet om ophævelse af isolationen. Anmodning kan fremsættes både af anklagemyndigheden og forsvareren.

Retten er ikke bundet af en anmodning om afholdelse af retsmøde med henblik på anticiperet bevisførelse. Heri ligger bl.a., at retten, hvis sigtede eller dennes forsvarer protesterer mod en anmodning om anticiperet bevisførelse fremsat af anklagemyndigheden med henblik på at søge en isolation ophævet, må foretage en afvejning mellem hensynet til forsvaret og hensynet til muligheden for at begrænse anvendelsen af isolation. I forarbejderne er det forudsat, at domstolene ved denne afvejning i den enkelte sag bør tillægge hensynet til den sigtedes ønsker for tilrettelæggelsen af forsvaret en ganske særlig vægt, men at en arrestant ikke efter eget ønske bør kunne fastholde en varetægtsfængsling i isolation, hvis grundlaget kan fjernes ved en anticiperet bevisførelse, og der ikke kan føres rimelige hensyn til forsvaret, der taler imod afholdelsen af en sådan bevisførelse, jf. herved Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1358/1998, side 93.

Det følger af forarbejderne til den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 747, sidste pkt., endvidere, at en anmodning fra arrestantens forsvarer eller anklageren om bevisførelse med henblik på muligheden for ophævelse af isolation bør imødekommes, *medmindre* særlige modhensyn gør sig gældende, jf. herved betænkning nr. 975/1983, side 59 ff., og betænkning nr. 1358/1998, side 80 ff.

Sådanne modhensyn foreligger ifølge de nævnte betænkninger, når (1) efterforskningen i komplicerede sager ikke har kunnet bringes så vidt, at et tilstrækkeligt materiale foreligger, herunder at der er tilstrækkelig klarhed over, hvad den anticiperede bevisførelse skal belyse, (2) retsplejemæssige hensyn til sigtede taler imod anticiperet bevisførelse, (3) andre retsplejemæssige hensyn bevirker, at bevisførelsen i særlige tilfælde – uanset hensynet til sigtede – bør finde sted under domsforhandlingen, f.eks. hvor det er af betydning, at lægdommerne overværer den umiddelbare reaktion på et stillet spørgsmål, (4) domsforhandlingen er så nært forestående, at anticiperet bevisførelse alene vil bevirke, at sagen – herunder eventuelt varetægtsfængslingen – trækkes i langdrag, (5) der efter sagens omstændigheder ikke er rimelig udsigt til, at anticiperet bevisførelse vil bevirke, at isolationen ophæves, (6) den pågældende bevisførelse er af uforholdsmæssigt stort omfang, eller (7) den pågældende bevisførelse i øvrigt er særlig besværlig, f.eks. hvor der skal indkaldes vidner fra udlandet.

To af de nævnte modhensyn (nr. 2 og 3) angår retsplejemæssige forhold, mens de øvrige angår mere praktiske forhold.

7.2. Strafferetsplejeudvalgets forslag

Strafferetsplejeudvalget har overvejet, om mulighederne for at anvende anticiperet bevisførelse, dvs. adgangen til at afholde bevisførelse før domsforhandlingen, bør styrkes for herigennem at begrænse anvendelsen af varetægtsfængsling i isolation.

Efter Strafferetsplejeudvalgets opfattelse vil varetægtsfængsling i isolation i en række tilfælde kunne bringes til ophør efter en indenretlig forklaring af sigtede, medsigtede eller vidner i medfør af retsplejelovens § 747, idet den pågældendes afgivelse af forklaring for retten og rettens protokollering af denne forklaring ofte – om end ikke altid – vil indebære, at det pågældende bevis må anses for sikret på en sådan måde, at der ikke længere vil være risiko for kollusion i forhold til det pågældende bevis.

Efter udvalgets opfattelse vil en styrkelse af mulighederne for at anvende anticiperet bevisførelse i sager om isolation kunne ske ved at lade nogle af de mod-